



> Retouradres Postbus 20401 2500 EK DEN HAAG

De Voorzitter van de Eerste Kamer  
der Staten-Generaal  
Postbus 20017  
2500 EA DEN HAAG

**Programmadirectie  
Gemeenschappelijk  
Landbouwbeleid**

Prins Clauslaan 8  
Postbus 20401  
2500 EK DEN HAAG  
[www.rijksoverheid.nl/eleni](http://www.rijksoverheid.nl/eleni)  
T 070-3786868

**Onze referentie**  
190745

**Uw referentie**  
147977u

Datum 16 maart 2011  
Betreft Verordeningvoorstel COM(2010)733 def

Geachte Voorzitter,

Uw vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft mij op 22 februari jl. in een schriftelijke bijdrage een aantal vragen gesteld over mijn standpuntbepaling over de verplichte herkomstetikettering voor de zuivel die de Europese Commissie in het kader van het kwaliteitspakket landbouwproducten voor ogen heeft. In deze brief reageer ik op de vragen uit deze schriftelijke bijdrage van uw Kamer.

Uw Kamer heeft mij gevraagd uiteen te zetten waarom ik geen voorstander ben van een verplichte herkomstetikettering op het gebied van zuivel en waarom ik wil voorkomen dat herkomstetikettering als kwaliteitskenmerk geïnterpreteerd wordt. Uw Kamer signaleert immers dat herkomstetikettering in geval van bloemen, groenten en fruit "juist een positief effect genereert op de vraag naar deze producten." Ik ben het met u eens dat de vermelding "Holland" toegevoegde waarde kan hebben voor bepaalde producten. De herkomstetikettering van bloemen waar uw Kamer naar verwijst is daarvan zeker een goed voorbeeld. Nederland geniet internationale bekendheid als bloemennatie en gezien dat imago van ons land is het marketingtechnisch dan ook interessant om Nederland als herkomstland te vermelden. In het geval van bloemen is vermelding van de herkomst echter *geen verplichting* maar een vrijwillige keuze van individuele marktpartijen. En dat is ook hoe mijns inziens met herkomstetikettering dient te worden omgegaan. Herkomstetikettering zou alleen verplichtend door de overheid moeten worden opgelegd indien sprake is van risico op consumentenmisleiding of risico's voor de voedselveiligheid. Daarnaast staat het producenten vrij om zich door middel van vrijwillige herkomstetikettering te onderscheiden in de markt.

In het geval van groenten en fruit waarnaar uw Kamer eveneens verwijst is anders dan bij bloemen een oorsprongsaanduiding wel verplicht. Nederland was hier indertijd ook geen voorstander van. Van belang is hier echter dat de verplichte herkomstetikettering enkel verse producten (zonder ver- of bewerking) geldt. En daarmee is de situatie omtrent de herkomstetikettering in het geval van groenten en fruit een fundamenteel andere dan in het geval van zuivel. Zuivelproducten worden geproduceerd op basis van melk die veelal niet alleen uit Nederland maar uit verscheidene lidstaten afkomstig is, voornamelijk uit België en Duitsland. De Commissie stelt nu voor om in het kader van het kwaliteitspakket een wettelijke basis te creëren voor de invoering van de verplichte aanduiding van de "ligging van het landbouwbedrijf" (*place of farming*). Het gaat hierbij dus niet om de herkomst van het eindproduct maar om de herkomst van de grondstoffen. Onder deze verplichting zou dan het land vermeld moeten worden waar de koeien zijn gemolken. Ik vrees dat deze herkomstetikettering tot allerlei problemen waaronder kosten zal leiden bij de verwerking van melk tot zuivelproducten, zeker wanneer het gaat om samengestelde producten. In de discussie over herkomstetikettering heb ik tot nu toe heel specifiek de zuivelsector genoemd omdat de Commissie heeft aangegeven in het kader van de afspraken uit de High Level Groep Zuivel voor invoering van deze herkomstetikettering eerst naar de zuivelsector te zullen kijken. Maar de Commissie zou deze verplichting ook in andere sectoren kunnen invoeren. Dit kan vergaande consequenties hebben. Een pak meel bijvoorbeeld bestaat in de regel uit een mengsel van 3 tot 15 verschillende soorten tarwe dat afkomstig kan zijn uit alle uithoeken van de Europese Unie en de wereld. Hetzelfde geldt voor blikjes gemengde groenten of tomatenpuree. Ik ben van mening dat een dergelijke verplichte herkomstetikettering niet gewenst is.

**Programmadirectie  
Gemeenschappelijk  
Landbouwbeleid**

**Onze referentie  
190745**

Uw Kamer heeft verder gevraagd of de Nederlandse regering de zorgen van de zuivelsector omtrent herlevend protectionisme deelt en zo ja, welke inzet zij op Europees niveau pleegt om dergelijk protectionisme te voorkomen. Nederland wordt als handelsnatie veelvuldig geconfronteerd met protectionistische tendensen van derde landen. We zien echter dat ook de netto importerende lidstaten van de Unie zoals Italië en Griekenland soms een neiging tot protectionisme kennen. Zo kwam Italië onlangs nog met concrete wetgevingsvoorstellen over herkomstetikettering die ver vooruitlopen op de besluiten van de Europese Unie over de nieuwe voedselinformatie verordening en het kwaliteitspakket. Het is van belang op deze ontwikkelingen alert te blijven en de Commissie te wijzen op haar verantwoordelijkheid als 'hoeder van de vrije interne markt'.

Hoogachtend,

dr. Henk Bleker  
Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie